

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції» здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/ Педагогіка» за спеціальністю 015 «Професійна освіта»

Писаревської Олени Володимирівни

1. Актуальність теми дисертації

На сучасному етапі розвитку освіти і науки, які стають все більш глобалізованими та інтернаціоналізованими, у дослідженнях освітніх процесів неможливо обмежитися національними або регіональними кордонами. В умовах міжнародного співробітництва, особливо у галузі міжнародного права, успіх багато у чому залежить від ефективної взаємодії між партнерами, міжнародними структурами, установами, організаціями тощо. Ефективна взаємодія, в свою чергу, неможлива без якісної професійної комунікації. Зважаючи на важливість професійної комунікації у сфері міжнародного права, до ключових компетентностей для юристів-міжнародників, що надають можливість для повноцінної реалізації їх професійних функцій і ролей належать комунікативна та її складова – стратегічна, оскільки застосування цими фахівцями обмеженого стратегічного інструментарію часто є неефективним і не відповідає вимогам часу. У контексті формування стратегічної компетентності, дослідження досвіду Франції, країни, що має давні традиції вищої освіти та ефективний методичний інструментарій формування професійної компетентності фахівців з міжнародного права і її складових, вважаємо доцільним. Випускники французьких університетів відзначаються своєю конкурентоздатністю на міжнародному ринку праці. Відтак, професійна підготовка майбутніх юристів-міжнародників у французьких університетах доводить свою високу ефективність, а перспективні ідеї французького досвіду можуть бути імплементовані у процес підготовки майбутніх юристів-міжнародників в українських ЗВО. Французька вища освіта відзначається своєю відкритістю для іноземних студентів. Завдяки стипендіям уряду Республіки Франція талановиті українські студенти мають можливість продовжувати навчання у магістратурі та проводити науково-дослідну роботу під подвійним, франко-українським керівництвом, а згодом стажуватися у міжнародних фондах та організаціях, зокрема ООН, Раді Європи, Міжнародному суді з прав людини, Європейській комісії, представляючи та захищаючи інтереси української держави на міжнародному рівні та сприяючи її позитивному іміджу.

2. З'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертацію виконано відповідно до теми «Ефективні методики та інноваційні технології викладання іноземних мов у контексті євроінтеграції: досвід та перспективи» (номер державної реєстрації 0120U102551) тематичного плану науково-дослідницьких робіт Львівського національного університету імені Івана Франка. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 43/12 від 06.12.2017).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому викладено авторський підхід до: вивчення, систематизації й узагальнення теоретико-методологічних основ формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції. Писаревська О.В. обґрунтувала сутність і структуру стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників. Дисеранткою встановлено, що процес формування стратегічної компетентності майбутніх фахівців із міжнародного права ґрунтуються на підходах: компетентністному, діяльнісному, комунікативному та мультидисциплінарному. Писаревською О.В. науково узагальнено практичний досвід формування стратегічної компетентності у майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції; визначено етапи, організаційно-процесуальні особливості, зміст та принципи формування цільової компетентності. На основі здійсненого аналізу для перевірки ефективності процесу формування стратегічної компетентності у майбутніх юристів-міжнародників розроблено систему критеріїв та показників та сконструйовано модель її формування, цілісність якої забезпечується взаємопов'язаністю і взаємодією її основних компонентів: змістового, професійно-когнітивного, діяльнісно-оперативного, комунікативно-інформаційного та особистісно-мотиваційного.

Дисеранткою запропоновано шляхи реалізації ідей кращого французького досвіду щодо формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників у контексті українських закладів вищої освіти. Писаревською О.В. розроблено комплекс навчально-методичного забезпечення спецкурсу «Стратегії усної та письмової комунікації у міжнародному праві» та навчально-методичний посібник «Stratégies pour la communication orale et écrites en Droit international» (рекомендовано до друку Вченою радою факультету іноземних мов Львівського національного університету імені Івана Франка, протокол № 7 від 15.01.2021р.) для здобувачів вищої освіти у галузі міжнародного права. Матеріали навчально-методичного посібника «Stratégies pour la communication orale et écrites en

«Droit international» активно використовуються у процесі викладання французької мови за професійним спрямуванням. Результати досліджень, які наведені у дисертаційній роботі та опубліковані у наукових статтях, належать авторці і є її науковим доробком.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

Результати, які наводить у дисертації авторка, є достовірними та обґрунтованими на науковому рівні. Аналіз поданої до захисту дисертації та публікацій дисерантки дозволяє дійти висновку, що авторкою коректно визначено методологію дослідження та його категорійно-понятійний апарат, зокрема об'єкт (а саме – професійна підготовка майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції), предмет (зміст, форми, методи і засоби формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції) та мету, яка полягає у виявленні особливостей формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції та обґрунтуванні шляхів реалізації прогресивних ідей французького досвіду в українських закладах вищої освіти.

Відповідно до мети, чітко визначено завдання дослідження: обґрунтувати сутність та структуру стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників; визначити рівні її сформованості, відповідні критерії та показники; проаналізувати теоретико-методологічні основи формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції; виявити організаційно-змістові особливості та сконструювати модель формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції; визначити шляхи реалізації прогресивних ідей французького досвіду в умовах українських ЗВО.

Обґрунтована постановка мети і завдань дослідження, коректно визначений методологічний апарат дали дисерантці можливість здійснити систематизацію матеріалу, що висвітлює особливості процесу формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції, здійснити аналіз ключових понять дослідження, виявити методологічне підґрунтя цього процесу, сконструювати модель формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції та визначити шляхи реалізації прогресивних ідей французького досвіду в умовах українських закладів вищої освіти на основі аналізу достатньої кількості наукових, нормативних та навчально-методичних джерел, понад 100 з яких – іноземними мовами. Логіка викладу матеріалу та чітка структура дисертації є її позитивною характеристикою. Достовірність одержаних особисто дисеранткою результатів наукового дослідження також підтверджується їх апробацією на 10 науково-практичних конференціях різного рівня.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що дисеранткою вперше науково узагальнено практичний досвід формування стратегічної компетентності у майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції: визначено етапи (базовий, середній, професійний), проаналізовано організаційно-процесуальні особливості та зміст; сконструйовано модель формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції, яку формують блоки: цільовий (мета, завдання та соціальне замовлення сучасного суспільства щодо підготовки фахівця із міжнародного права), методологічний (структура стратегічної компетентності, підходи, принципи), організаційно-процесуальний (форми організації, методи та засоби навчання), змістовий (знання, вміння, навички, навчальні курси, стратегії, що формуються), контрольно-результативний (рівні сформованості стратегічної компетентності, критерії та показники), обґрунтовано педагогічні умови її реалізації; запропоновано шляхи реалізації ідей кращого французького досвіду щодо формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників у контексті українських закладів вищої освіти. Дисеранткою конкретизовано поняття «стратегічна компетентність майбутніх юристів-міжнародників», уточнено його структуру (zmістовий, професійно-когнітивний, дільнісно-оперативний, комунікативно-інформаційний компоненти) та запропоновано шляхи реалізації ідей кращого французького досвіду щодо формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників у контексті українських закладів вищої освіти.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Публікації у періодичних наукових виданнях інших держав з наукового напряму, за яким підготовлено дисертацію здобувача

1. Писаревська О.В. Проблема формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників університетах Франції як об'єкт теоретичного аналізу // Science and education a new dimension. Pedagogy and psychology. 2020. VIII (91). Issue 227. P. 33-37 (Index Copernicus).
2. Писаревська О.В. Критерії, показники та рівні сформованості стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції // Science and education a new dimension. Pedagogy and psychology. 2020. VIII (94). Issue 236. P. 65-69 (Index Copernicus).

6.2. Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Писаревська О.В. Сучасна система вищої освіти Франції // Педагогічний альманах: Збірник наукових праць. 2019. Вип. 41. С. 50–56 (Index Copernicus).
2. Писаревська О.В. Стратегічна компетентність у структурі професійної компетентності юристів-міжнародників (на прикладі досвіду університетів Франції // Педагогічний альманах: Збірник наукових праць. 2019. Вип. 42. С.122-129 (Index Copernicus).
3. Писаревська О.В. Методологічні аспекти формування стратегічної компетентності майбутніх юристів в університетах Франції // Молодь і ринок: Науково-педагогічний журнал. 2019. № 6 (173). С. 152–158 (Index Copernicus).
4. Писаревська О.В. Змістові особливості формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції на практичних заняттях // Інноваційна педагогіка: Науковий журнал. 2020. Вип. 23, том 2. С. 75-81(Index Copernicus).
5. Писаревська О.В. Модель формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції // Педагогічний альманах: Збірник наукових праць. 2020. Вип. 46. С.25-33 (Index Copernicus).

У перелічених наукових статтях повною мірою відображені основні положення та результати дисертаційного дослідження.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

1. Писаревська О.В. Компетентісний підхід у системі вищої юридичної освіти Франції // Матеріали II міжнародної науково-практичної конференції «Комунікація у сучасному соціумі». Львів. – 2018. – С.91 – 91.
2. Писаревська О. Деякі аспекти формування професійної компетентності юристів в університетах Франції // Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції «Передові освітні практики: Україна, Європа, Світ». Київ. – 2019. С. 348-351.
3. Pysarevska O. Exploitation pédagogique des documents authentiques en classe de FOS (le cas des étudiants en droit international // Actes du 3ème Colloque international francophone en Ukraine « Langues, Sciences et Pratiques ». 2019. – Odesa. Р.183-184.
4. Писаревська О.В. Організаційно-процесуальні особливості формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції на першому освітньому циклі // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Сучасні

- тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи». Львів. – 2020. – С.117 – 122.
5. Писаревська О.В. Контрольно-результативний компонент формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи». Львів. – 2020. – С.90 – 95.
 6. Писаревська О.В. Становлення та структура педагогічної системи стратегічної комунікативної підготовки майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції // Матеріали звітних наукових конференцій факультету педагогічної освіти. Львів. – 2020. Вип. 5. С.70 – 72.
 7. Писаревська О. Деякі аспекти сучасного стану вищої юридичної освіти у Франції. // Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2019 рік. Львів. – 2020. С.99–101.
 8. Писаревська О. Особливості дистанційного навчання на юридичних факультетах Франції // Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2020 рік. Львів. – 2021. С.137-139.

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Отримані результати розширяють і доповнюють теоретичні й практичні аспекти професійної та іншомовної підготовки майбутніх юристів-міжнародників, мають важливе наукове значення для їхнього використання у підготовці освітніх програм з міжнародного права в українських закладах вищої освіти та у навчальних курсах «Іноземна мова», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Друга іноземна мова», «Друга іноземна мова за професійним спрямуванням».

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у: відборі і організації матеріалів на основі аналізу досвіду університетів Франції для створення навчально-методичного комплексу, що включає програму навчальної дисципліни «Стратегії усної та письмової комунікації в міжнародному праві» та навчально-методичний посібник «Stratégies pour la communication orale et écrite en Droit international»; встановленні рівнів,

критеріїв і показників сформованості стратегічної компетентності; окресленні шляхів реалізації французького досвіду в умовах українських закладах вищої освіти.

Посібник «Stratégies pour la communication orale et écrite en Droit international» призначений для підсилення викладання таких дисциплін як «Іноземна мова», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Французька юридична мова», «Друга іноземна мова», «Друга іноземна мова за професійним спрямуванням» здобувачам вищої освіти із правничих спеціальностей українських ЗВО і має на меті навчити студентів особливостям використання комунікативних стратегій фахового спілкування французькою мовою у сфері міжнародного права, основам професійної комунікації в усній та письмовій формах із використанням представлених мовленнєвих моделей, кліше, що дозволяють реалізувати ті чи інші комунікативні стратегії, а також підвищити загальний рівень владіння студентами французькою мовою за професійним спрямуванням. Його окремі змістові модулі можуть використовуватися при викладанні фахових нормативних та вибіркових дисциплін, а основні положення, результати і висновки дисертаційного дослідження можуть бути використані гарантами і розробниками освітніх програм, викладачами, керівниками освітніх центрів, аспірантами, студентами.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

Дисертацію заслухано та обговорено на фаховому семінарі кафедр дошкільної та початкової освіти й іноземних мов для природничих факультетів (протокол № 2 від 19.02.2021 р.). У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

В цілому дисертація Писаревської Олени Володимирівни «Формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано наукове завдання із вивчення закордонного досвіду формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції й обґрунтування шляхів реалізації прогресивних ідей французького досвіду в українських закладах вищої освіти.

На основі вищесказаного можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю

висновків, практичною цінністю дисертаційна робота «Формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

2. Дисертація відповідає спеціальності 015 Професійна освіта (галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка»).

3. Наукові праці Писаревської О.В., опубліковані за результатами дисертаційної роботи, за кількістю та якістю відповідають п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

4. Дисертація «Формування стратегічної компетентності майбутніх юристів-міжнародників в університетах Франції» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов
для природничих факультетів

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
для природничих факультетів

19 лютого 2021 р.

Морська Л.І.

Рожак Н.В.

Підписи проф. Морської Л.І. та доц. Рожак Н.В. засвідчую.

Вчений секретар
Львівського національного
університету імені Івана Франка, доц.

Грабовецька О.С.